

Obrazac „Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu“

OSNOVNI PODACI

Ime i prezime	Tajana Kraus
Zvanje	Magistra edukacije povijesti i povijesti umjetnosti te magistra struke povijesti umjetnosti; 27. veljače položen stručni ispit za učitelja povijesti
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	Trenutačno nezaposlena; Prethodno bila zaposlena u OŠ „Gornja Vežica“
Adresa elektroničke pošte	tajana.kraus008@gmail.com
Naslov metodičkih preporuka	Augustovi nasljednici i širenje Rimskog Carstva
Nastavni predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu obavezno navesti u sklopu kojega nastavnoga predmeta se izvodi. Dodatno može i sat razrednika ili izvannastavna aktivnost, ali najmanje jedan nastavni predmet je obavezan.	/
Razred	Peti (5.)
Broj nastavnih sati	Jedan nastavni sat (ili 45 minuta)

OBVEZNI ELEMENTI

Odgono-obrazovni ishodi (uz oznaku i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	1. Na razini predmeta: POV OŠ D.5.1. (Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku); 2. Na razini teme: Učenik objašnjava djelovanje istaknutih rimskih careva nakon cara Oktavijana Augusta te njihov utjecaj na širenje granica Rimskog Carstva u 1., 2. i 3. stoljeću; 3. Na razini aktivnosti: 3.1. Učenik navodi nekoliko istaknutih rimskih careva koji su živjeli i djelovali nakon cara Oktavijana Augusta te širili granice
--	---

	<p>Rimskog Carstva u 1., 2. i 3. stoljeću koristeći pruženi radni materijal na tabletima;</p> <p>3.2. Učenik objašnjava život pojedinih istaknutih rimskih careva nakon cara Oktavijana Augusta te što su sve učinili kako bi proširili granice Rimskog Carstva u 1., 2. i 3. stoljeću, povezujući pruženi radni materijal na tabletima i povjesni zemljovid;</p> <p>3.3. Učenik procjenjuje razloge zbog koji su rimski carevi nakon cara Oktavijana Augusta širili granice Rimskog Carstva te posljedice njegovog širenja u 1., 2. i 3. stoljeću nakon proučenog radnog materijala na tabletima i povjesnog zemljovida;</p> <p>3.4. Učenik pokazuje proces širenja granica Rimskog Carstva nakon cara Oktavijana Augusta u 1., 2. i 3. stoljeću na povjesnom zemljovidu.</p>
Tijek nastavnoga sata (45 min)	<p>UVODNI DIO: Učitelj pozdravlja učenike na početku nastavnog sata. Zatim predstavlja novu nastavnu jedinicu i nastavni sadržaj koji će se taj sat obrađivati te uvodi učenike u rad. Zapisuje naslov nove nastavne jedinice na školsku ploču (<i>Augustovi nasljednici i širenje Rimskog carstva</i>) te ističe da ga učenici prepišu u svoje bilježnice (2 min).</p> <p>SREDIŠNJI DIO:</p> <p>a) Ponavljanje: Nadalje, učitelj novu nastavnu jedinicu započinje ponavljanjem prethodno obrađene nastavne jedinice i nastavnog sadržaja (<i>Nastanak Rimskog Carstva: car Oktavijan August</i>), radi boljeg shvaćanja nastavne jedinice koja se trenutačno obrađuje. Stoga postavlja učenicima pitanja, poput: <i>Tko je bio Oktavijan? Kada je i na koji način postao rimski car? Koji je nadimak potom preuzeo i što on znači? Kako se naziva razdoblje njegove vladavine? Zašto se ono tako naziva? Do kojih bitnih promjena dolazi u Rimskom Carstvu tijekom njegove vladavine?</i> Nakon toga, učitelj se osvrće na posljednje razdoblje vladavine Oktavijana Augusta te govori učenicima o njegovim nasljednicima, kao i o načinu na koji su oni naslijedili (5 min).</p> <p>b) Prvi samostalni rad učenika: Potom učitelj postavlja učenicima sljedeće pitanje: <i>Da sam ja rimski car, nasljednik cara Oktavijana Augusta, što bih učinio, a da je iznimno važno za Rimsko Carstvo i zašto?</i> To pitanje ujedno zapisuje na školsku ploču. Zatim ističe učenicima da ga prepišu u svoje bilježnice i da na njega također odgovore, i to u obliku kratkih natuknica, s najmanje dvije, a najviše sedam natuknica. Nakon par minuta, učenici se samostalno javljaju ili ih učitelj proziva te oni čitaju napisano, odnosno pružaju odgovore na postavljeno pitanje te ih ujedno argumentiraju. Naime, kratko tumače i objašnjavaju,</p>

na upit učitelja, zašto su se orijentirali baš izgradnju novih gradova ili umjetničkih spomenika ili na širenje granica Rimskog Carstva, ako je tako glasio njihov odgovor. Pritom učitelj ističe kako nema loših odgovora, nego učenici pružaju svoje mišljenje na postavljeno pitanje na temelju znanja i iskustva kojeg dosad već posjeduju. Nadalje, Učitelj potom zajedno s učenicima komentira izneseno, time ih usmjerava te im na taj način pomaže pri oblikovanju vlastitog kritičkog mišljenja o navedenoj temi. Nakon toga ističe da zapamte ono što su napisali i o čemu su razgovarali, jer će se na to kasnije opet osvrnuti (8 min).

c) **Grupni rad učenika:** Zatim učitelj najavljuje grupni rad učenika. Dijeli ih u sveukupno četiri grupe (prema temama koje će grupno obrađivati, jer će, naime, svaka grupa učenika pritom zasebno obrađivati istaknute rimske careve iz jedne značajne rimske dinastije) te im pruža tablete za rad sa svim potrebnim materijalima: video zapisima, fotografijama i tekstovima o značajnim rimskim carevima iz četiri najvažnijih rimskih dinastija nakon cara Oktavijana Augusta, dakle, *Julijevsko-Klaudijevske, Flavijevske, Antoninske i Severske dinastije*. To čini s obzirom na trenutačne potrebe grupnog rada, gdje svaki učenik u grupi mora dobiti uvid u materijal koji je potreban za ostvarenje sljedećeg zadatka, a zbog čijeg bi se nedostatka međusobno svađali, kao i u svrhu ispunjavanja kasnijeg zadatka koji se odnosi na vrednovanje za učenje, svaki učenik u grupi dobiva vlastiti tablet za rad. Svaka grupa učenika pritom mora pažljivo pročitati i proučiti dobiveni materijal, zatim grupno izabrati neke od najistaknutijih rimskih careva i potom na manjem papiru, koristeći raznovrsna likovna sredstva (poput bojica, flomastera, kemijski u boji, kolaž papira i sl.) izraditi jednostavni vizualni prikaz, a koji bi na najbolji način predstavio pojedinog rimskog cara. Naime, učenici sami osmišljavaju ovaj likovni prikaz te on mora biti drugačije oblikovan od dobivenog vizualnog prikaza rimskih careva. Pritom mogu načiniti likovni rad s prikazom biste ili poprsja rimskog cara, prikaz rimskog cara na konju ili tijekom vojnog pohoda, i sl. No, pritom nikako ne smiju kopirati vizualne prikaze na video zapisima i fotografijama. Oblikovanjem biste ili jednog važnog prizora iz života nekog rimskog cara, učenici pokazuju svoju originalnost, kao i kreativan pristup u načinu na koji doživljavaju i predstavljaju određeni povijesni sadržaj. Nadalje, uz svakog rimskog cara, učenici moraju zapisati i po najviše dvije kratke natuknice o tome što je to važno on učinio za Rimsko Carstvo. Načnjene radove predstavnici svake pojedine grupe učenika s pribadačama postavljaju na grafički izvedenu i uvećanu povijesnu kartu Rimskog Carstva. Naime,

kako se ne bi oštećivao originalni povjesni zemljovid s prikazom razvoja Rima od Kraljevstva do Carstva, učitelj može izraditi ili isprintati istovjetan ili pak sličan primjerak, i to na papiru A3 ili pak većeg formata. Zatim kratko predstavljaju i tumače život, rad, kao i djelovanje istaknutih rimskih careva. Prilikom toga učenici samostalno zaključuju kako su svi rimski carevi, nasljednici cara Oktavijana Augusta, najviše težili proširivanju granica Rimskog Carstva, a što su potom i ostvarivali, ali osvajanjem, pretvaranjem u provincije osvojena područja te na druge načine. To obilježje učenici i pokazuju, demonstrirajući proces širenja granica Rimskog Carstva od cara Oktavijana Augusta do careva Severinske dinastije na izvedenoj povjesnoj karti. Naime, učenici pokazuju osvojena područja od strane rimskih careva na prostoru Europe te predočuju kako se i do kojih sve područja prostirala granica Rimskog Carstva tijekom 1., 2. i 3. stoljeća. To čine na izvedenoj povjesnoj karti. Nakon toga, predstavnici se vraćaju u svoje grupe.

d) **Drugi samostalni rad učenika:** Učitelj nadalje postavlja sljedeće pitanje učenicima: *Koji su razlozi, a koje su posljedice takvog širenja Carstva od strane rimskih careva?* Istiće da svi o njemu kratko razmisle, a potom pruže odgovor na postavljeni zadatak putem digitalnog alata i aplikacije *Mentimeter.com*, odnosno onaj dio digitalne aplikacije ili alata koji se odnosi na *Word Cloud*. U njemu postavlja dva pitanja, gdje se prvi odnosi na razloge, a drugi na posljedice širenja granica Rimskog Carstva od strane rimskih careva. Učenici za to koriste dobivene tablete, njihovi se odgovori potom pokazuju na projekcijskom platnu, pa na ekranima tableta. Kasnije komentiraju istaknute odgovore zajedno s učiteljem. S obzirom na to da ih on prilikom toga također usmjerava, učenici, zajedno s učiteljem, na kraju zaključuju kako su glavni razlozi rimskih careva za širenjem Carstva bile želja za osvajanjem, proširenjem teritorija te bogatstva pojedinih pokrajina, a posljedice podložnost naroda Rimljanim, rimska vlast i romanizacija (23 min).

ZAKLJUČNI DIO: U posljednjem se dijelu nastavnog sata učitelj osvrće na pitanje postavljeno učenicima još na početku obrade novog nastavnog sadržaja. Zatim ponovno postavlja isto pitanje učenicima te ih ujedno pita, da li bi možda promijenili svoj prethodni odgovor i zašto. Komentirajući svoje odgovore zajedno s učiteljem, učenici se nadovezuju na prethodno zapisane i prokomentirane odgovore s početka sata, a sada ih dodatno argumentiraju i upotpunjaju, potaknuti novim saznanjima nakon obrade nove nastavne jedinice i nastavnog gradiva. Na taj način ujedno upotpunjuju te dodatno oblikuju i svoje kritičko mišljenje. U konačnici, učitelj provodi

	<p>vrednovanje za učenje te zadaje učenicima domaću zadaću. Domaća se zadaća sastoji u tome da učenici kod kuće, uz korištenje interneta ili enciklopedija u knjižnicama, istraže bitne podatke o rimskim carevima koji tijekom obrade ove nastavne jedinice nisu bili predstavljeni ili koji nisu bili spomenuti unutar navedenih rimske dinastije, a živjeli su i djelovali nakon cara Oktavijana Augusta te do kraja vladavine Severinske dinastije. Upute o načinu na koji to trebaju istražiti dobivaju od samog učitelja, a o samom istraženom materijalu prokomentirat će zajedno s njime tijekom sljedećeg nastavnog sata (7 min).</p>
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj)	<p>Aktivnosti za učenike: Odgovaranje na postavljena pitanja; Pregledavanje video zapisa i fotografija; Čitanje teksta; Izrada praktičnog rada; Rad na povjesnom zemljovidu; Usmeno izlaganje.</p> <p>Opis aktivnosti:</p> <p>PRVA AKTIVNOST</p> <p>Obuhvaća prvi samostalni rad učenika, a provodi se nakon ponavljanja, dakle, tijekom ostvarivanja središnjeg dijela nastave te na početku obrade nove nastavne jedinice. Pritom učenici odgovaraju na pitanje im postavlja učitelj: <i>Da sam ja rimski car, nasljednik cara Oktavijana Augusta, što bih učinio, a da je iznimno važno za Rimsko Carstvo i zašto?</i> Nakratko o njemu razmišljaju, zatim zapisuju svoje odgovore u obliku kraćih natuknica u svoje bilježnice, i to najmanje dvije, a najviše sedam natuknica. Nakon toga čitaju i argumentiraju napisano te ih komentiraju zajedno s nastavnikom.</p> <p>DRUGA AKTIVNOST</p> <p>Obuhvaća grupni rad učenika, a provodi se tijekom ostvarivanja središnjeg dijela nastave, odnosno, prilikom obrade nove nastavne jedinice. Na samom početku, učitelj najavljuje grupni rad učenika, dijeli ih u sveukupno četiri grupe, (prema temama koje će grupno obrađivati, jer će, naime, svaka grupa učenika pritom zasebno obrađivati istaknute rimske careve iz jedne značajne rimske dinastije) te im pruža upute za rad, kao i tablete sa svim potrebnim materijalima za rad: video zapisima, fotografijama i tekstom o značajnim rimskim carevima iz četiri najvažnijih rimske dinastije nakon cara Oktavijana Augusta, dakle, <i>Julijevske-Klaudijevske, Flavijevske, Antoninske i Severske dinastije</i>. Svi učenici unutar grupe moraju pritom pročitati i proučiti dobiveni materijal putem tableta (s obzirom na potrebe grupnog rada učenika). Zatim se učenici unutar grupe međusobno dogovaraju i izabiru neke istaknute rimske careve.</p>

	<p>Potom na manjem papiru, koristeći raznovrsna likovna sredstva (poput bojica, flomastera, kemijski u boji, kolaž papira i sl.), izrađuju jednostavne vizualne prikaze, a koji bi, prema njihovom mišljenju, na najbolji način predstavili pojedine rimske careve. Pritom također za svakog od njih zapisuju i po najviše dvije natuknice o tome zašto je on značajan za Rimsko Carstvo. Nakon toga, predstavnici svake pojedine grupe učenika s pribadačama postavljaju svoje rade na grafički izvedenu i uvećanu povijesnu kartu Rimskog Carstva te kratko opisuju život i rad svakog pojedinog izabranog rimskog cara. Nadalje, uz pomoć i usmjerena učitelja, zaključuju kako su oni uglavnom tijekom svoje vladavine širili granice Rimskog Carstva, što ujedno i pokazuju na izvedenoj karti Rimskog Carstva.</p> <p>TREĆA AKTIVNOST</p> <p>Obuhvaća drugi samostalni rad učenika, kao i kod prve, gore već navedene te opisane aktivnosti učenika. Provodi se tijekom ostvarivanja središnjeg dijela nastave, odnosno, tijekom obrade nove nastavne jedinice te nakon izvedene druge opisane aktivnosti. Pritom učenici opet odgovaraju na postavljeno pitanje učitelja, ali ovoga puta putem dobivene Internet ili Wifi mreže, svojih tableta te digitalnog programa ili alata <i>Mentimeter.com</i>: <i>Koji su razlozi, a koje su posljedice takvog širenja Carstva od strane rimskih careva?</i> Svoje odgovore postavljaju na onaj dio spomenutog digitalnog programa ili alata koji se zove <i>Word Cloud</i>, dok učitelj pokreće računalo, potom svoj dio digitalnog programa ili alata <i>Mentimeter.com</i>, projektor te projekcijsko platno. Učenici nakratko razmišljaju o postavljenom pitanju, zatim nude svoje odgovore prvo na razloge, a potom i na posljedice širenja granica Rimskog Carstva od strane rimskih careva. Navedeni digitalni program ili alat, <i>Word Cloud</i> ispunjuje se s odgovorima učenika, koji postaju vidljivi na projekcijskom platnu, a kasnije i na njihovim ekranima. Učenici potom argumentiraju napisane odgovore te ih komentiraju zajedno s nastavnikom.</p>
Metode učenja i poučavanja te načini na koje učenici uče, osmišljene na način da potiču na aktivnost sve učenike	Verbalne metode (monološka – navođenje i objašnjavanje; dijaloška – razgovor); Demonstracijske metode (predstavljanje najvažnijih povijesnih ličnosti, dinastija i rimskih careva, predstavljanje ključnih karakteristika života i načina postupanja te djelovanja istaknutih rimskih careva, predstavljanje najvažnijih povijesnih događaja do kojih dolazi u Rimskom Carstvu u razdoblju 1., 2. i 3. stoljeća, predstavljanje najbitnijih povijesnih procesa i promjena u politici i granicama Rimskog Carstva, predstavljanje bitnih uzročno-posljedičnih veza između postupaka rimskih careva i povijesnih događaja, metoda rada s vizualnim materijalima – rad s video zapisima

	<p>i fotografijama na tabletima); Dokumentacijska metoda (čitanje i rad s tekstovima na tabletima); Metoda izrade praktičnih radova (izrada likovnih radova s prikazom rimskih careva); Rad na povjesnom zemljovidu (razmatranje bitnih uzročno-posljetičnih veza između postupaka rimskih careva i povjesnih događaja na povjesnom zemljovidu – širenje granica Rimskog Carstva).</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	Računalo, projektor, projekcijsko platno, školska ploča, kreda, spužva, učeničke bilježnice, grafička olovka, gumica za brisanje ili kemijska olovka i korektor za brisanje, bojice, flomasteri, kemijske u boji, kolaž papir, ljepilo, škare, papiri A4 ili sličnog formata, tableti (s potrebnim materijalima – video zapisima, fotografijama i tekstovima), internet veza ili Wifi te povjesni zemljovid (grafički izrađen ili isprintan istovjetan ili pak sličan primjerak na papiru A3 ili pak većeg formata).
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>VREDNOVANJE ZA UČENJE:</p> <p>a) Praćenje aktivnosti učenika tijekom sata i nakon sata: Učitelj objašnjava važne dijelove nastavne jedinice i ujedno prati aktivnost učenika, kao i prilikom pružanja uputa za rad (samostalnog ili individualnog rada i rada u grupi) te tijekom samog rada učenika. Tu aktivnost ujedno i bilježi. Naime, bilježi ju za sebe, i to u vlastitu bilježnicu, gdje zapisuje plus pokraj imena pojedinog aktivnog učenika. Oni učenici koji tako budu više aktivni, imat će više pluseva, dok će oni, koji budu manje aktivni, imati manji broj pluseva. Na taj način, učitelj dobiva adekvatnu povratnu informaciju o aktivnosti svih učenika u razredu. Zatim, komentira njihova mišljenja te nastavlja pratiti njihovu aktivnost, i to osobito onih koji se slabije javljaju. Zapravo, s njima učitelj razgovara više, i to kako bi utvrdio, odnosno, kako bi od njih dobio konkretnu povratnu informaciju o tome da li oni razumiju nastavni sadržaj i gradivo o kojem je tu riječ. Potom usmjerava učenike pri razgovoru i zaključivanju, a nakon sata provodi kratak vlastiti osvrt o aktivnosti učenika na tom satu. Naime, tu ističe učenike koji su bili osobito aktivni, učenike koji su bili malo manje aktivni te neaktivne učenike. To čini na temelju zapisanih pluseva u bilježnici, kao i na osnovi uočenog tijekom sata. Također, utvrđuje da li su učenici razumjeli nastavni sadržaj koji se obrađivao te da li su pritom ostvareni zabilježeni ishodi. Svoj osvrt bilježi u vlastitu bilježnicu za sebe i na taj način dobiva povratnu informaciju o aktivnosti učenika, njegovom razumijevanju te ostvarenosti postavljenih ishoda.</p> <p>b) Prva mogućnost: Provodenje aktivnosti 3-2-1 na kraju nastavnog sata, dakle, nakon obrade i tijekom njegovog</p>

zaključivanja. Učitelj na početku provođenja iste aktivnosti, pruža učenicima upute za rad. Naime, učenici rade samostalno (ili individualno), bez dogovaranja s drugim učenicima, s obzirom da je pritom važna pojedinačna poruka, a koju će učitelj kasnije dobiti od svih učenika u razredu. Nadalje, učenici koriste svoje tablete. Putem njih otvaraju Internet i ponovno već spomenuti digitalni alat ili aplikaciju *Mentimeter.com*, i to na adresi koju im zadaje učitelj te ju ujedno zapisuje na školsku ploču. Potom učenici otvaraju onaj dio istog digitalnog alata ili aplikacije koju su koristili netom prije, a to je *Word Cloud*, gdje će pružiti odgovore na sveukupno tri postavljena pitanja. Na samom početku, učenici pružaju tri odgovora na prvo postavljeno pitanje: *Koje ste tri bitne stvari naučili nakon obrade ove nastavne jedinice?* Nakon kratkog vremena, učitelj postavlja učenicima na isti način sljedeće pitanje: *Zapišite dvije stvari koje ste o temi koja se danas obrađivala, znali i prije!* Pritom ističe kako će o istima razgovarati nakon odgovaranja na svih tri pitanja. Na kraju, učitelj upućuje učenike na pružanje odgovora i na treće pitanje: *Što biste htjeli da vam se dodatno pojasni nakon obrade ove nastavne jedinice?* Nakon toga, učitelj predstavlja odgovore učenika na sva tri postavljena pitanja, kratko ih razmatra, pružajući svoj osvrt na njih te ih potom komentira zajedno s učenicima. Na taj način dobiva povratnu informaciju o razini usvojenosti i razumijevanju obrađenog nastavnog sadržaja od strane svih učenika u razredu, kao i o ostvarenosti pojedinih ishoda.

c) Druga mogućnost: **Provođenje aktivnosti 3-2-1** na kraju nastavnog sata, dakle, nakon obrade i tijekom njegovog zaključivanja. Učitelj na početku provođenja iste aktivnosti, pruža učenicima upute za rad. Naime, učenici rade samostalno (ili individualno), bez dogovaranja s drugim učenicima, s obzirom da je pritom važna pojedinačna poruka, a koju će učitelj kasnije dobiti od svih učenika u razredu. Učenici koriste svoje bilježnice ili komad papira. Tu će zapisati svoje odgovore na sveukupno tri postavljena pitanja koja će im zadati učitelj te ih ujedno zapisuje na školsku ploču. Stoga na samom početku učenici pružaju tri odgovora na prvo postavljeno pitanje: *Koje ste tri bitne stvari naučili nakon obrade ove nastavne jedinice?* Nakon kratkog vremena, učitelj proziva neke od učenika ili se pojedini od njih samostalno javljaju radi čitanja napisanog. Kratko ih razmatra, pruža svoj osvrt na njih te ih potom komentira zajedno s učenicima. Nadalje, postavlja učenicima na isti način sljedeće pitanje: *Zapišite dvije stvari koje ste o temi koja se danas obrađivala, znali i prije!* Također, na isti način pruža učenicima kratko vrijeme za odgovaranje na pitanje, a potom proziva neke od učenika ili se pojedini od njih

	<p>samostalno javljaju radi čitanja onoga što su napisali. Opet, kratko ih razmatra, pruža svoj osvrt na njih te ih potom komentira zajedno s učenicima. Na kraju, učitelj upućuje učenike na pružanje odgovora i na treće pitanje: <i>Što biste htjeli da vam se dodatno pojasni nakon obrađene nastavne jedinice?</i> Nanovo daje učenicima kratko vrijeme za pružanje odgovora, a zatim proziva neke od njih ili se pojedini učenici samostalno javljaju radi čitanja napisanog. Na isti način razmatra kratko, pruža svoj osvrt na njih, potom ih zajedno s učenicima komentira te donosi zaključak. Na taj način dobiva povratnu informaciju o razini usvojenosti i razumijevanju obrađenog nastavnog sadržaja od strane svih učenika u razredu, kao i o ostvarenosti pojedinih ishoda.</p> <p>VREDNOVANJE KAO UČENJE:</p> <p>Također treba uzeti u obzir kako obrađena nastavna jedinica, kao i njezin sadržaj ulaze u kategoriju povijesnog sadržaja koji će se nakon određenog odgojno-obrazovnog razdoblja provjeravati usmenim i pisanim provjerama znanja.</p>
<p>Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi</p>	<p>ZADATAK ZA PRVI SAMOSTALNI RAD UČENIKA</p> <p>Učitelj se obraća učenicima, pruža im upute za rješavanje zadatka te ističe: „Radite samostalno. Vaš zadatak je da odgovorite na postavljeno pitanje, tako da svatko za sebe u svoju bilježnicu zapiše odgovor na njega, i to u obliku kratkih natuknica. Možete imati najmanje dvije, a najviše sedam natuknica. Dobit ćete par minuta da razmislite i napišete svoje odgovore. Zatim ćemo pročitati što ste to zapisali i objasnit ćete nam zašto ste upravo to napisali. Nakon toga ćemo malo o tome prokomentirati i razgovarati. Dakle, pitanje glasi: <i>Da sam ja rimske car, nasljednik cara Oktavijana Augusta, što bih učinio, a da je iznimno važno za Rimsko Carstvo i zašto?</i> Dobro razmislite i napišite odgovore u svoje bilježnice, i to ponavljaj, u obliku najmanje dvije, a najviše sedam natuknica!“ Učenici kasnije čitaju svoje odgovore, argumentiraju razloge zbog kojih su isto napisali te o tome komentiraju zajedno s učiteljem. Više o rezultatima navedene aktivnosti i njezinim ishodima, vidi u <i>Tijeku nastavnog sata</i>, pod <i>Prvi samostalni rad učenika</i>.</p> <p>ZADATAK ZA GRUPNI RAD UČENIKA</p> <p>Učitelj se obraća učenicima, dijeli ih u sveukupno četiri grupe te im pruža upute za rad, kao i svakom učeniku tablete s potrebnim materijalom za rad te ističe: „Prvo me pažljivo poslušajte! Radite u grupi i kao grupa. Vaš je zadatak na samom</p>

početku da svatko od vas u grupi otvori svoje tablete i najprije pažljivo pročitati tekst koji se u njima nalazi. Ujedno ćete dobro proučiti i video zapise te fotografije koje su također unutra. Pritom svaka grupa sadrži materijale koji se odnose na rimske careve koji potječu iz različitih rimskih carskih dinastija. Na taj način prva grupa sadrži materijale o rimskim carevima iz *Julijevsko-klaudijevske dinastije*, dok druga grupa ima materijale o rimskim carevima koji potječu iz *Flavijevske dinastije*. Nadalje, treća grupa ima materijale o rimskim carevima iz *Antoninske dinastije*, a četvrta grupa o rimskim carevima koji potječu iz *Severske dinastije*. Nadalje, zadatak svake grupe je, nakon čitanja i proučavanja dobivenog materijala, odabrati nekoliko istaknutih rimskih careva iz pojedine dinastije te ih nacrtati ili likovno oblikovati na način za koji smatrate da ih najbolje predstavlja. To znači da ga možete nacrtati ili oblikovati kako sjedi na tronu ili kako juriša na konju tijekom ratnog pohoda. Pritom ne smijete ni slučajno kopirati prethodno dobivene fotografije ili vizualne materijale! Naime, bitna je upravo vaša kreativnost i vaš pristup povjesnom sadržaju! Za to koristite različita likovna sredstva, bojice, flomastere, koja god hoćete. Također, uz svakog rimskog cara morate i napisati najviše dvije natuknice o tome zašto je on važan za Rimsko Carstvo. Na kraju, izabirete predstavnika grupe koji će doći na ovu kartu Rimskog Carstva te pribadačom učvrstiti vaš prikaz cara ono mjesto za koje smatra da za njega najviše paše. To znači da će ga predstavnik grupe učvrstiti na ono mjesto izvedene povjesne karte na kojem je taj isti rimski car najveći dio svojeg života boravio ili je najveći dio tog područja osvojio za Rimsko Carstvo. Potom će ispričati malo o životu i radu tih istih rimskih careva, objasniti zašto je on bio važan za Rimsko Carstvo te isto demonstrirati na ovoj povjesnoj karti. Dobro razmislite kako ćete nacrtati ili likovno oblikovati rimske careve, koja ćete likovna sredstva za to koristite te dobro proučite dobivene materijale. Ukoliko imate pitanje ili nešto ne shvaćate, jednostavno podignite ruku i ja ću doći do vas te vam pomoći ukoliko budem mogla. Za rad imate dvadesetak minuta!" Učenici kasnije predstavljaju svoje rade, izlažu bitne informacije, donose zaključak o načinima širenja granica Rimskog Carstva od strane rimskih careva te isto pokazuju na izvedenoj povjesnoj karti. Više o rezultatima navedene aktivnosti i njezinim ishodima, vidi u *Tijeku nastavnog sata*, pod *Grupni rad učenika*.

ZADATAK ZA DRUGI SAMOSTALNI RAD UČENIKA

Učitelj se obraća učenicima, pruža im upute za rješavanje sljedećeg samostalnog zadatka te ističe: „Otvorite svoje tablete,

upišite adresu ove internet stranice u tražilicu (<https://www.mentimeter.com/>) te uz pomoć Internet veze ili Wifi-ja otidite na upisanu adresu (*Word Cloud*). Tu ćete pronaći određeni zadatak. Radite samostalno. Naime, vaš će zadatak biti da odgovarate u obliku kratkih rečenica na postavljena dva dijela pitanja. Dakle, svatko za sebe zapisuje odgovor prvo na jedan dio, a zatim i na drugi dio postavljenog pitanja u traženu rubriku na ekranu. Dobit ćete par minuta da razmislite i napišete svoj odgovor na prvi dio, a potom i na drugi dio pitanja. Ono što napišete pokazat će se kasnije na vašim ekranima, a nama tu, na projekcijskom platnu. Zatim ćemo pročitati što ste to zapisali i objasnit ćete nam zašto ste upravo to napisali. Nakon toga ćemo malo o tome prokomentirati i razgovarati. Dakle, pitanja glase: *Koji su razlozi, a koje su posljedice takvog širenja Carstva od strane rimske careve?* Pažljivo pročitajte pitanje koje je pred vama, dobro razmislite i napišite svoje odgovore u tražene rubrike, i to ponavljam, u obliku kratkih rečenica!“ Učenici kasnije argumentiraju razloge zbog kojih su isto napisali te o tome komentiraju zajedno s učiteljem. Više o rezultatima navedene aktivnosti i njezinim ishodima, vidi u *Tijeku nastavnog sata*, pod *Drugi samostalni rad učenika*.

DODATNI ELEMENTI ¹	
<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta i očekivanja međupredmetnih tema</p>	<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta:</p> <p>1. Za Hrvatski jezik (usmeno izlaganje i komentiranje učenika; razgovor s učiteljem; čitanje teksta na radnim materijalima):</p> <p>HJ OŠ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom;</p> <p>HJ OŠ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>2. Za Likovnu kulturu (likovno oblikovanje određenih sadržaja i korištenje različitih likovnih sredstava od strane učenika):</p> <p>LK OŠ A.5.1. Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom;</p> <p>LK OŠ A.5.2. Učenik demonstrira fine motoričke vještine uporabom i variranjem različitih likovnih materijala i postupaka u vlastitome likovnom izražavanju.</p> <p>3. Za Geografiju (rad učenika s povjesnim zemljovidom; pokazivanje i demonstracija sadržaja na izvedenoj povjesnoj karti od strane učenika):</p> <p>GEO OŠ B.5.2. Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju te s pomoću tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.</p> <p>4. Za Informatiku (korištenje tableta i rad učenika s materijalima u digitalnom obliku; korištenje digitalne aplikacije i programa od strane učenika):</p> <p>INF OŠ A.5.1. Učenik pronalazi i vrednuje informacije;</p> <p>INF OŠ C.5.1. Učenik prilagođava korisničko sučelje operacijskoga sustava svojim potrebama, samostalno otkriva i pokazuje dodatne mogućnosti operacijskoga sustava.</p> <p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda i očekivanja međupredmetnih tema:</p> <p>1. Za Učiti kako učiti:</p> <p>ku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnoga poziva. Nisu obvezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene metodičkih preporuka.

	<p>različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema;</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema;</p> <p>uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje;</p> <p>uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.</p>
	<p>2. Za Upotrebu IKT-a:</p> <p>ikt A.2.2.Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima;</p> <p>ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima;</p> <p>ikt C.2.4. Učenik uz učiteljevu pomoć odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.</p>
	<p>3. Za Građanski odgoj i obrazovanje:</p> <p>goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice;</p> <p>goo B.2.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.</p>
	<p>4. Za Osobni i socijalni razvoj:</p> <p>osr A.2.1.Razvija sliku o sebi;</p> <p>osr A.2.2.Upravlja emocijama i ponašanjem;</p> <p>osr A.2.3.Razvija osobne potencijale;</p> <p>osr A.2.4.Razvija radne navike;</p> <p>osr B.2.1.Opisuje i uvažava potrebe i osjećaje drugih;</p> <p>osr B.2.2.Razvija komunikacijske kompetencije;</p> <p>osr B.2.3.Razvija strategije rješavanja sukoba;</p> <p>osr B.2.4.Suradnički uči i radi u timu.</p>
	<p>5. Za Održivi razvoj:</p> <p>odr C.2.1. Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim</p>

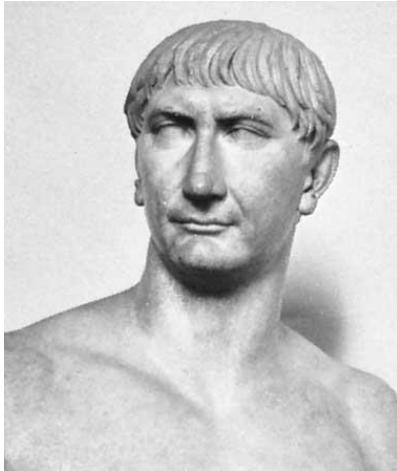

	<p>živim bićima;</p> <p>odr C.2.2. Razlikuje osobnu od opće dobrobiti;</p> <p>6. Za Zdravlje:</p> <p>B.2.1.A Razlikuje vrste komunikacije.</p> <p>7. Za Poduzetništvo:</p> <p>pod A.2.1.Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja;</p> <p>pod A.2.2.Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi;</p> <p>pod A.2.3.Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjerenja;</p> <p>pod B.2.1.Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije;</p> <p>pod B.2.2.Planira i upravlja aktivnostima.</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Pogledaj gore kod opisa svih aktivnosti: PRVA AKTIVNOST. Naime, ta se aktivnost interdisciplinarno povezuje s ishodom OŠ HJ A.5.1. <i>Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom</i>. Takva se korelacija s predmetom Hrvatski jezik ostvaruje kroz učeničko predstavljanje i argumentiranje napisanih odgovora, radi razmjene informacija te komentiranja istoga.</p> <p>Pogledaj gore kod opisa svih aktivnost: DRUGA AKTIVNOST. Naime, ta se aktivnost interdisciplinarno povezuje s ishodima INF OŠ A.5.1. <i>Učenik pronalazi i vrednuje informacije</i> i INF OŠ C.5.1. <i>Učenik prilagođava korisničko sučelje operacijskoga sustava svojim potrebama, samostalno otkriva i pokazuje dodatne mogućnosti operacijskoga sustava</i>. Takva korelacija s nastavnim predmetom Informatika ostvaruje se na temelju samostalnog pretraživanja bitnih informacija na tabletima i korištenja istih od strane učenika, za njihov rad u grupi. Ona se također ostvaruje i na temelju prepoznavanja te samostalnog korištenja pojedinih operacijskih sustava, odnosno programa, za ispunjavanje određenih potreba učenika. To se odnosi na prepoznavanje i korištenje programa za rad s video zapisima, fotografijama, tekstovima na tabletima, kao i kasnije za rad u digitalnim alatima <i>Mentimeter.com</i> i <i>Word Cloud</i>. Nadalje, ova se aktivnost također interdisciplinarno povezuje s ishodima LK OŠ A.5.1. <i>Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom</i> te LK OŠ A.5.2. <i>Učenik demonstrira fine motoričke vještine uporabom i variranjem različitih likovnih materijala i postupaka u vlastitome likovnom izražavanju</i>. Takva korelacija s nastavnim predmetom Likovna kultura ostvaruje se na temelju kreativnog pristupa učenika prilikom izrade</p>

	<p>likovnih i vizualnih radova koji predstavljaju neke od istaknutih rimskih careva, kao i na osnovi upotrebe različitih likovnih sredstava radi izrađivanja navedenog. Isto tako, ova se aktivnost interdisciplinarno povezuje s ishodom GEO OŠ B.5.2. <i>Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju te s pomoću tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.</i> Takva se korelacija ostvaruje na osnovi prepoznavanja osvojenih područja od strane rimskih careva, kao i na temelju demonstracije širenja granica Rimskog Carstva od razdoblja cara Oktavijana Augusta do perioda vladavine posljednjih careva iz Severinske dinastije, a koja je ujedno načinjena prema uzoru na originalni povijesni zemljovid Rimskog Carstva. Na kraju, ova se aktivnost interdisciplinarno povezuje i s ishodima HJ OŠ A.5.1. <i>Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom te HJ OŠ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</i> Takva se korelacija ostvaruje kroz učeničko usmeno izlaganje i predstavljanje života i djelovanja istaknutih rimskih careva, kao i na temelju čitanja te rada učenika na tekstovima, i to u svrhu razmjene informacija te stjecanja većeg znanja.</p> <p>Pogledaj gore kod opisa svih aktivnost: TREĆA AKTIVNOST. Naime, ta se aktivnost interdisciplinarno povezuje s ishodom INF OŠ C.5.1. <i>Učenik prilagođava korisničko sučelje operacijskoga sustava svojim potrebama, samostalno otkriva i pokazuje dodatne mogućnosti operacijskoga sustava.</i> Takva korelacija s nastavnim predmetom Informatika ostvaruje se na temelju prepoznavanja te samostalnog korištenja operacijskog sustava, odnosno, digitalnog programa ili alata, radi ispunjavanja određenih potreba učenika, i to za rad u digitalnim alatima <i>Mentimeter.com</i> i <i>Word Cloud</i>. Također se ova aktivnost interdisciplinarno povezuje s ishodom OŠ HJ A.5.1. <i>Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.</i> Takva se pak korelacija s predmetom Hrvatski jezik ostvaruje kroz učeničko argumentiranje napisanih odgovora, radi razmjene informacija te komentiranja istoga.</p>
Aktivnosti koje obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Aktivnosti: Čitanje teksta; Rješavanje radnog listića; Rad na povijesnom zemljovidu; Usmeno izlaganje.</p> <p>Opis aktivnosti: Učenici s teškoćama u razvoju na ovom nastavnom satu rade samostalno ili individualno te od učitelja dobivaju upute i materijal za rad. Naime, njima se najprije prilagođava obujam i količina sadržaja za rad, stoga dobivaju tek sažetak od spomenutog materijala za rad od onoga kojeg dobiva ostatak razreda, dakle, nekoliko fotografija i kratak tekst o rimskim carevima iz svih četiriju istaknutih rimskih dinastija, <i>Julijevsko-klaudijevske, Flavijevske, Antoninske i Severske dinastije dinastije.</i> Zatim im se prilagođava metoda rada. Naime, oni moraju pročitati i proučiti pruženi materijal, a nakon toga riješiti radni listić koji su također dobili od učitelja, i to uz pomoć dobivenog materijala. Taj se radni listić sastoji od nekoliko kratkih i jednostavnih zadataka. Nakon što riješe cijeli radni listić, predstavljaju ukratko svoje</p>

	<p>odgovore ostatku razreda i učitelju. Zajedno s njime komentiraju svoja rješenja te razloge zbog kojih su na pitanja odgovorili na određeni način. Na taj način navode nekoliko istaknutih rimskih careva, opisuju ih, njihov život, što su sve radili i koje su zemlje sve osvojili te koji su razlozi i posljedice toga. Učitelj ih usmjerava prilikom donošenja zaključka kako su svi rimski carevi bili uglavnom orijentirani na širenje granica Rimskog Carstva. Uz pomoć zemljovida na radnom listiću ujedno i pokazuju kako su se granice Rimskog Carstva u 1., 2. i 3. stoljeću širile.</p> <p>Vrednovanje za učenje: Praćenje aktivnosti učenika tijekom sata i nakon sata: Učitelj pruža učenicima s teškoćama u razvoju upute i materijale za rad te prilikom toga prati njihovu aktivnost, kao i tijekom rada, odnosno, tijekom rješavanja radnog listića. Nakon toga, komentira i razgovara s njima o odgovorima, usmjerava ih prema oblikovanju zaključka, a nakon sata provodi kratak vlastiti osvrt o aktivnosti učenika s teškoćama u razvoju na tom satu. Na taj način učitelj utvrđuje da li je takav učenik tijekom sata bio aktivan, djelomično aktivan ili neaktivan na temelju uočenog tijekom sata. Također, utvrđuje da li je takav učenik razumio nastavni sadržaj koji se obrađivao te da li su pritom ostvareni zabilježeni ishodi. Svoj osvrt bilježi u vlastitu bilježnicu za sebe i na taj način dobiva povratnu informaciju o aktivnosti učenika s teškoćama u razvoju, njegovom razumijevanju te ostvarenosti postavljenih ishoda.</p> <p>Primjer jednog dijela materijala za rad koji dobivaju učenici s teškoćama u razvoju:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=HPq_QZPAEd4 (određeni dio: o rimskom caru Trajanu)</p>
--	---

Trajan je bio rimski car, rođen u Hispaniji. Vladao je od 98. godine. Svoju vlast temeljio je na vojnoj sili i osiguranju granica, osobito istočnih. Zauzeo je Daciju, zatim Nabatejsko Carstvo u Arabiji, Armeniju i Mezopotamiju sve do Perzijskoga zaljeva. Rimsko Carstvo za njegove je vladavine najviše proširilo svoj teritorij. U njegovo doba po Italiji i u provincijama bili su utemeljeni novi gradovi i kolonije, izgrađene luke te mostovi.

Primjer jednog dijela radnog listića sa zadacima za učenike s teškoćama u razvoju:

- 1.) Crvenom bojom zaokruži rimske careve iz Flavijevske dinastije. Plavom bojom zaokruži rimske careve iz Antoninske dinastije.

Tit	Trajan	Hadrijan	Vespazijan	Marko Aurelije
		Domicijan		Komod

- 2.) Poveži rimske careve sa njihovim osvajačkim pohodima:

Trajan	Zauzeo Armeniju, Mezopotamiju i upao u Mediju
Tit	Osvojio Britaniju i Trakiju
Marko Aurelije	Ugušio ustanak Židova u Jeruzalemu
Klaudije	Rimsko Carstvo na najvećem usponu

- 3.) Označi zelenom bojom granice koje je Rimsko Carstvo imalo u 2. i 3. stoljeću!

	 <p>A map of the Mediterranean region showing the Roman Empire's territorial extent. The land area is shaded in yellow, representing the internal space controlled by the Roman Empire. The surrounding seas and islands are shown in blue. A scale bar in the top right corner indicates distances of 500 km, 300 mi, and 300 nm. A small copyright notice '© Freigelehrer' is also present.</p>
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p>Aktivnosti: Čitanje teksta; Pregledavanje video zapisa; Izrada praktičnog rada (enciklopedije); Rad na povijesnom zemljovidu; Usmeno izlaganje.</p> <p>Opis aktivnosti: Daroviti učenici rade samostalno ili individualno te upute za rad dobivaju od učitelja. Također, od njega dobivaju i tablete na kojima se nalazi sav potreban materijal za rad: video materijali, fotografije i tekst o rimskim carevima iz svih četiriju istaknutih rimske dinastije, <i>Julijevsko-klaudijevske, Flavijevske, Antoninske i Severske dinastije</i>. Naime, suprotno od navedenog za učenike s teškoćama u razvoju kod kojih se radi sažetak sveukupnog materijala, daroviti učenici dobivaju materijal za rad od svih grupa učenika, dakle, rade sa svim raspoloživim materijalima. Zadatak darovitih učenika ovdje je, da uz korištenje navedenog materijala, kao i papira A4 formata, škara, ljepila te bojica, flomastera, kemijski u boji i sličnih likovnih sredstava, načine enciklopediju o nekoliko izabranih rimskih careva iz svih četiri rimske dinastije. Ona na prednjoj stranici mora sadržavati naslov, koji će daroviti učenici samostalno odabrati, zatim ime i prezime autora enciklopedije, izdavača, mjesto i godinu njezina izdanja. U unutrašnjosti mora imati po nekoliko stranica, gdje će opisati život, zatim objasniti rad i djelovanje izabranih rimskih careva te razloge i posljedice njihovog širenja granica Rimskog Carstva. Enciklopedija mora biti lijepo oblikovana, ali upravo na darovitim učenicima ostaje mogućnost da sami odluče hoće li ona biti isključivo ispisana činjenicama ili ilustrirana enciklopedija s puno crteža. Nakon što završe sa izradom enciklopedije, daroviti učenici predstavljaju svoje radove ostatku razreda. Pritom tumače postupak njezine izrade te objašnjavaju zašto su je načinili upravo na takav način. Također objašnjavaju gore navedeno: opisuju</p>

	<p>život, potom objašnjavaju rad i djelovanje izabranih rimskih careva te razloge i posljedice njihovog širenja granica Rimskog Carstva. Zajedno s učiteljem o tome komentiraju te donose zaključak kako su svi rimski carevi bili uglavnom orijentirani na širenje granica Rimskog Carstva. Isto ujedno pokazuju i na nacrtanoj povjesnoj karti u svojim enciklopedijama ili pak na izvedenoj povjesnoj karti Rimskog Carstva. Druga mogućnost za izvođenje ove aktivnosti s darovitim učenicima jest da u unutrašnjosti enciklopedije najveći dio posvete osvajanjima različitih područja od strane rimskih careva. Pritom također moraju i nacrtati cjelokupno područje Rimskog Carstva, sa svim njegovim osvojenim prostorima, objasniti zašto su širili granice Rimskog Carstva te koja je posljedica njihovog širenja. Svoje enciklopedije također moraju lijepo oblikovati. Nakon završetka izrade, prilikom njezinog predstavljanja ostatku razreda, ukratko opisuju život rimskih careva, a najvećim dijelom tumače upravo njihovo djelovanje, tj. osvajanja, kao i razloge te posljedice njihovog širenja Rimskog Carstva. Sve ostalo, kao što je njezina vanjska izrada, oblikovanje, zatim kasnije komentiranje izloženog i donošenje zaključka zajedno s učiteljem te demonstriranje proširenja granica Rimskog Carstva u 1., 2. i 3. stoljeću od strane rimskih careva nakon cara Oktavijana Augusta, ostaje na način na koji je to već izneseno u opisanoj aktivnosti za darovite učenike.</p> <p>Vrednovanje za učenje: Praćenje aktivnosti učenika tijekom sata i nakon sata: Učitelj pruža darovitim učenicima upute i materijale za rad te prilikom toga prati njihovu aktivnost, kao i tijekom rada, odnosno, tijekom izrade te oblikovanja enciklopedije. Nakon toga, komentira i razgovara s njima o njezinim sastavnim dijelovima, dakle, opisu života rimskih careva, njihovog djelovanja, zatim osvajanjima te razlozima, kao i posljedicama njihovog širenja granica Rimskog Carstva. Ujedno ih usmjerava prema oblikovanju zaključka, a nakon sata provodi kratak vlastiti osvrt o aktivnosti darovitih učenika na tom satu. Na taj način učitelj utvrđuje da li je takav učenik tijekom sata bio aktivan, djelomično aktivan ili neaktivan na temelju uočenog tijekom sata. Također, utvrđuje da li je takav učenik razumio nastavni sadržaj koji se obrađivao te da li su pritom ostvareni zabilježeni ishodi. Svoj osvrt bilježi u vlastitu bilježnicu za sebe i na taj način dobiva povratnu informaciju o aktivnosti darovitih učenika, njegovom razumijevanju te ostvarenosti postavljenih ishoda.</p>
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	/

Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	/
Poveznice na multimedejske i interaktivne sadržaje	<p>Primjeri jednog dijela multitedijskog i interaktivnog materijala koji se koristio u aktivnostima:</p> <p>VIDEO ZAPISI (dobivenih na tabletima)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=XxRKCk8nIIQ (14.10.2019.) (određeni dijelovi, o širenju granica Rimskog Carstva)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=KzQNw8BW-8U (14.10.2019.)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=oGOM-RWF-RY (14.10.2019.)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=EoiKXKgQXZY (14.10.2019.)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=HPq_QZPAEd4 (14.10.2019.) (određeni dijelovi, o rimskom caru Trajanu)</p> <p>FOTOGRAFIJE (dobivenih na tabletima)</p> <p>https://www.google.com/ (14.10.2019.)</p> <p>TEKSTOVA O RIMSKIM CAREVIMA (dobivenih na tabletima)</p>

Trajan, punog imena Marko Ulpije, a kao car Caesar Nerva Traianus Augustus. Bio je rimski car, rođen u Hispaniji. Naslijedio je rimskog cara Nervu i vladao od 98. godine. Svoju vlast temeljio je na vojnoj sili i osiguranju granica, osobito istočnih. U ratovima od 101. do 102. godine i od 105. do 107. godine zauzeo je Daciju, zatim Nabatejsko Carstvo u Arabiji, a u ratu od 114. do 117. godine Armeniju i Mezopotamiju sve do Perzijskoga zaljeva. Rimsko Carstvo za njegove najviše proširilo svoj teritorij. Dotadašnjim provincijama dodao je pet novih (Daciju, Arabiju, Mezopotamiju, Asiriju i Armeniju). U njegovo doba bile su podignute u Rimu mnoge građevine, a po Italiji i u provincijama bili su utemeljeni novi gradovi i kolonije, izgrađene luke, ceste te mostovi.

KORIŠTENJE DIGITALNOG ALATA ILI APLIKACIJE MENTIMETER.COM (u svrhu provođenja drugog samostalnog rada učenika te vrednovanja za učenje):

<http://www.mentimeter.com> (14.10.2019.)

The image displays two screenshots of the Mentimeter.com website, showing presentation slides. Both slides are titled "Mentimeter Augustovi nasljednici i širenje gra...".
The top slide asks: "Koji su razlozi takvog širenja Carstva od strane rimskih careva?".
The bottom slide asks: "Koje su posljedice takvog širenja Carstva od strane rimskih careva?".
Both slides include a "Word Cloud" feature and a "Your question" input field. The right side of each screenshot shows the Mentimeter interface with options like "Templates", "Theme", "Configure", "Help", "Saved", and "Present".

Prijedlozi vanjskih	Ovdje su navedeni prijedlozi vanjskih izvora i literature, a koji bi se koristili radi kreiranja bitnih dijelova i sadržaja gore iznesene nastavne
---------------------	--

izvora i literature	<p>jedinice: Dakle, literarni izvori i knjige za oblikovanje važnih elemenata i sadržaja nastavne jedinice, kao i tekstualnih materijala za rad učenika u grupi; Zatim, Internet stranice i tražilice za oblikovanje izvedene povjesne karte i korištenje fotografija, kao i video zapisa također za rad učenika u grupi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bennett, J. <i>Roman Imperial Biographies: Trajan: Optimus Princeps</i>. Abingdon: Routledge, 2003. godine; • Birley, A. R. <i>Roman Imperial Biographies: Septimius Severus, The African Emperor</i>. Abingdon: Routledge, 2015. godine; • Bunson, M. <i>A Dictionary of the Roman Empire</i>. Oxford: Oxford University Press, 1995. godine; • Carcopino, J. <i>Rim u razdoblju najvišeg uspona carstva</i>. Zagreb: Naprijed, 1981. godine; • Cravetto, E. gl. ur. <i>Povijest: Rimsko Carstvo</i>. Knjiga četvrta. Zagreb: Europapress holding, 2007. godine; • Forsyth, F. <i>Leaders of Ancient Rome: Augustus, The First Emperor</i>. New York: The Rosen Publishing Group, 2003. godine; • Levick, B. <i>Roman Imperial Biographies: Claudius</i>. Abingdon: Routledge, 2015. godine; • Liberati, A. M. <i>Drevni Rim: Povijest civilizacije koja je vladala svijetom</i>. Zagreb: Mozaik knjiga, 2000. godine; • Meijer, F. <i>Carevi ne umiru u postelji: Od Cezara do Romula Augustula (44. g. pr. Kr. - 476. g. posl. Kr.)</i>. Zagreb: TIM press, 2013. godine; • Morgan, J. <i>Leaders of Ancient Rome: Hadrian, Consolidating the Empire</i>. New York: The Rosen Publishing Group, 2002. godine; • Morgan, J. <i>Leaders of Ancient Rome: Nero, Destroyer of Rome</i>. New York: The Rosen Publishing Group, 2002. godine; • Scarre, C. <i>Chronicle of the Roman Emperors: The Reign-by-reign Record of the Rulers of Imperial Rom</i>. New York: Thames and Hudson, 2012. godine; • Sparcijan, E. (et. al.) <i>Historia Augusta</i>. Zagreb: Izdanja Antibarbarus, 1994. godine; • Svetonije, T. G. <i>Dvanaest rimskega careva</i>. Beograd: Dereta, 2014. godine; • Veh, O. <i>Leksikon rimskega careva: od Augusta do Justinijana I. (27. g. pr. Kr. - 565. g. posl. Kr.)</i>. Jastrebarsko: Naklada slap, 2001. godine;
----------------------------	---

	• http://proleksis.lzmk.hr/ (14.10.2019.); • http://enciklopedija.hr/ (14.10.2019.); • https://www.google.com/ (14.10.2019.); • https://www.youtube.com/ (14.10.2019.); • https://www.ancient.eu (14.10.2019.); • https://www.maproom.org (14.10.2019.); • https://www.edmaps.com (14.10.2019.); • https://www.d-maps.com (14.10.2019.).